

Exedræ Ecclesiasticæ Sive Concionvm Moralium ... t. ...

In Dominicas totius anni

Schrötter, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1687

L. In Domin. XXI. Post Pentec. Tenens suffocabat eum. Matth. 18. Arg.
Mare felleum naufragiis infame, seu, in felleo pectore naufragatur Fides,
Spes, Charitas.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56286](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-56286)

me vestigia terrent. Tanti haud emo pœnitere, valete gaudia, gymnaſia acerbissimarum ægritudinum, valete quisquiliarum epulæ.

XIX De Ulisse in paucis prudenter refertur, quod cum eidem si renū latibula enaviganda forent, aures cerā obturasse, seque ad malum navis alligati præcepisse, ac sic indemnam præternavigasse. O verè ingeniosum inventum! ô deprædicandā mille titulis prudentiam! Utinam, utinam eandem Christiani imitarentur; utinam in navigatione sua per mundi hujus Oceanum, ad malum sanctæ crucis, seriae meditationis funiculis sese alligarent? O quam securè hæc monstra transirent, quam prosperè portum felicitatis, spretis sirenū modulis obtinerent. Qui enim illicitis inhæcerere potest voluptatibus, qui meminit ad

Crux refusum in stationibus

eas expiandas Filium DEI, vindicem suum, tam dura, ac dira perpessum? Eritne quispiam tam impotens sui, qui cibo, potuque nimio abutatur, dum perpendit Redemptorem suum felle, & aceto potatum? Fierine potest, ut affectibus carnis abstraheretur, qui meditatur ea propter sequestrum suum ad columnam dirissime flagellis cœsum? Fierine potest, ut frœnos seos laxet cupiditatibus, recordando ad eos contrahendos eundem crudeli in stipite, clavis trabalibus confixum? Quod si tamen quispiam tam effrenis est, ut in tam arcto salutis, exitiique confinio licentia litet; is timeat ne has lamias, miseriam, morbum, mortem, inquilinas habeat. A quibus

ille nos defendat, qui citra terminum vivit, ac regnat,

Amen.

CONCIO L.

IN DOMINICA XXI. POST PENTECOSTEN.

Tenens suffocabat eum. Matth. 18.

ARGUMENTUM.

Mare felleum naufragiis infame.

ſeu

IN FELLEO PECTORE NAUFRAGATUR FIDES, SPES, CHARITAS.

I. **P**er Deum qualenam hoc est monstrum, quod nobis in hodierno Evangelio objicitur? Aud. Quale monstrum cuius vultus pallore mutatur, ignescunt oculi, tremit corpus, cor palpitat?

Quale monſtum, quod frontem atra nube supercilij exasperat, frendet dentibus, pedibus ſolum quatit velut ungulis, ac totius corporis habitu efferum præſefert ingenium? Quale monstrum *Iramonstrum* quod rabie afficitur ut canis, rugit ut brum

Mam

leo,

leo, proterit cuncta ut aper fulmineus, alium supplicem apprehensum gutura stringit, & offocat ac lupus? Si SS. Patres consulo omnes prope ex cœtu hominum litorant illud, & belluas inter reponant, ac literant.

Nihilominus cum indicia quædam hominis forinsecus præseferat, descendam profundius ad præcordia ipsius; exenterabo illa, inspecturus num quidquam hominis Christiani, vel in hoc monstro iracundiæ, vel in aliis similibus superfit.

P A R T I T I O.

Quidquid in homine Christiano sanctum, ac divinum reperitur id est vel Fides, vel Spes, vel Charitas, vel quidquid ex iis procedit. At vero hæc ita in felleo pectore demerguntur, ut minus, quam umbra superfit.

§. I.

Charitatis naufragium in furibundo.

*Ira configit
contra cha-
rmas.*

II. Et primum quidem, quod aliis etiam criminibus gravioribus cognatum est, invadit, & pessumdat Charitatem. Etsi enim iracundia mansuetudini directè opponitur, cum qua ex natura inimicatur: attamen in effectibus suis indirectè adversum se configunt. Et in veterata iracundia ipsum est odium, ex radice sua charitatem exterminans.

S. Paulus Apostolus in Epistola sua prima ad Corinthios describens charitatem ab effectibus suis ait: *Charitas patiens est benigna est, charitas non emulatur, non agit perperam, non inflatur, non est ambitiosa, non querit, quæ sua sunt, non irritatur, non cogitat malum, non gaudet super iniquitate, congaudet autem veritati, omnia suffert, omnia credit, om-*

*Cor. 13.
4. 5. 6.*

nia sperat. Vult dicere: Vidistis coniuges se invicem tenerè amantes, quam familiariter inter se conversentur, quam blandè se invicem alloquuntur, ut vir mulierè cedat, mulier è contra viro deferat, ut sibi mutuò condoleant, consolentur, congaudeant, appacentur; effectus hi charitatis sunt: *Quia Charitas benigna est, &c.* Vidistis matrem filiolò affectam, ut blanditur, ut excusat, ut palliat defecitus ipsius, ut optima quæque de eo credat, ac speret, ut conniveat illi, ut sufferat ipsas, decoquatque injurias; effectus hi charitatis sunt; quia: *Charitas patiens est &c.* Vidistis fidales, solius opifici communione colligatos, quantopere sibi afficiantur; ut si aliò quempiam peregrinari contigerit, mantican ipsius succollent, alter alteri præcipiat, & præfixum ad terminum deportet, invicem tractent, amplexentur, exosculentur; effectus hi charitatis sunt. *Charitas enim patiens est. &c.* Hæc omnia mala, omnes injurias suffert, bona sua communicat, meliora quæque de proximo credit, sibique persuadet.

Quid jam iracundia machinatur? Vel verbulū unū proximi obsequentibus humeris, aut aure clementiore *Iracundia effectus.* excipere deditur; invidet proximi successibus, & ipsius lucra, sua dicit detrimenta. Ad ipsum proximi intuitum, efferratur, furit, spumat, felleamque latrinam in linguam evocat. Si forsitan illum non minus asperum offenderit; tum verò imprimis veluti echones, in desertis locis, ad petras allisæ, fulmineas reciprocant voces; ut in spheristerio pilam ludij, sic illi contumelias incipiunt,

& remittunt; ut gladiatores in duello; sic illi inter se linguae hastis configunt. Hic asinum indigit, ille pecudem; hic objectat ganeam, ille scorta; hic perfidiam, ille violentiam, hic ferrum minatur, ille crucem. Perquam erudita in hoc genere mulierum familia est, quae non infreuent, uti quondam uxor, ac soror Moysis inter se beligerant, seque mutuo proscindunt. v. g. Tu Aethiopissa, tu Aegyptia, tu glauca tu lippa; tu strigosa, tu tympani stria, tu colli-curva, tu nasi longa, quo ad ad absurdiora quæque ab honestis auribus longè aliena delabantur. Et quisquæne in his, vel scintillâ charitatis superesse sibi imaginabitur? In tam amaris præcordiis spiritum S. ntidulari nobis persuadebimus?

III. Proficente rege Joram, ac Josaphat armata acie, per desertū contra regem Moab; totus exercitus siti extrema conficiebatur, cadebatque animis. Quippe dies jam septima volvebatur, à quo nec guttam in vasta illa solitudine nacti fuissent. Atq; jam de se rebantur & victimas hostium instantium fese futuros, cum rege Ioram intonante, exultabant: *Heu heu, congregavit nos dominus tres reges, ut traderet in manus Moab.* Qui enim langnentibus nostris præ deliquio copiis hosti resistere poterimus? Quis militum animosè, pancraticeque dexteram in hostem vibrabit, qui vix ferre pedem queunt. Conclamatum de aristis, quæ nullo irrigantur imbre, jaucta itidem alea de nobis, quos potus penuria graviore prosternit ruinâ, quam gladius. *Heutieu.*

Audiit hos threnos rex Josaphat, & ad saniora confilia cælitus advocanda, Joram adhortatur, unaq; cum eodem ad Elizæum vatem in exercitu præsen-

tem deflexit. Hic primo ipsius adventu duriusculè in regem Joram, ob idolomaniam illius invectus, pietate Josaphat ad comiserandum tandem commoveri se passus est; præcepitq; advari sibi psaltem; quo canente; *Facta est super eum manus domini, & prophetavit.* Quælo quid istud mysteri? Quid spiritui. S. cum musica? Itanè is, qui requiescit super humilem, & contritum, seu compunctum corde, jam exambit symphoniam? Itanè qui supra amaras quondam lachrymarum ferebatur undas, jam delicatur in cymbalis, choris, & organis? Itanè & malum è Saule Genium expulit, & divinissimum Pneuma advocat musica? Eja choraulæ mei aptate fides, ac cytharas, animate tubas, psallite tympanis, & organis; cælestem hunc hospitem super nos invocaturi. *Facta est super eum manus domini. &c.*

*Spiritus S.
ira contra-
ria Rabbi
salom. b. l.*

Rabbi Salomon in hunc locum asserit id ea propter evenisse; quod Elizæus paulò ante leverius in regem stomachatus fuerit; & quamvis ira illa ex zelo divinae gloria processerit nihilominus spiritus S. qui verè charitas Dei est, & amator pacis renuit abundantiore illapsu in vatem descendere, quo ad animum suavi cōcentu ad mansuetudinem composuisset. Ita nimurum Alcedonia ille amat, & ubi tempestas in præcordiis nostris exurgit avolat, nec prius remigrat, quam animo ad malitiam composito. Et vel hinc decernite apud vosmetipso, si hospes hic divinisimus quadantenus exulat, ubi justâ Nemesis exacerbatur Vates; quanto amplius ubi quis violentis abreptus Furiis fremit, frendetq; & Erynnes universas Erebo advocat. Exesse, exesse cogitur ille, ubi est discrepantia animorū,

ubi peccus in felle amaritudinis, ubi in rabiem excandescunt

IV. De mari mortuo scribit Philo

*Mare mor-
tuum quale
Philo lib. de
Abrah.* Judæus, quod continuo fumum, ac sulphur, quasi reliquias sodomitici ex- halet incendii. Nuncupatur autem

*Iramare, et
morsum* mortuum, eò quod hec quicquam in illo vivat, & si pisces impetu Jordanis in illud influant, illico extinguantur. Mare jure optimo peccus felleum dixero, quod decumanis agitatur indignatio- nis fluctibus, quod undas furoris, jam in altum attollit, jam per languorem præcipitat, quod nutrit monstra mul- tiformia; quod ex sece concipit iras. Etsi enim Notus nullus, acerque pro- cellis Eurus deserviat; et si Aquilones Äolio constricti teneantur antro; at- tamen istud elementare ex visceribus suis concipit, gignitque furores: aqua- ratione ira dementatus nullis provocat- bus injurijs, aut despectu, nulla auxili- spe frustratus, nullo fraudis, aut men- dacii aucupio circumventus debac- chatur. Et ut nullum tam placatum, tranquillumq; reperire est, quod sub- inde aestibus reciprocantium non agi- tetur procellarum: ita nemo mortali- um, qui non nunquam exasperetur at- fectu. Mare imprimis mortuum, est peccus bile repletum; quod incé- santer in sulphur verborum, fu- mumque vindictæ exæstuat, in quo ni- hil omnino vivit, omnibus operibus ipsius emortuis, utpote charitatis; seu gratiæ anima destitutus. Actum itaq; ut in omni alio peccato, tum imprimis in ita cum charitate est; absorbetur illa à mari amaritudinis, & rancoris; & ut lympha extinguit flammam, ita iracundia charitatem.

§. II.

Spei demersio in irato

V. Verum non charitatis duntaxat flamma in hoc mari extinguitur; ac demergitur; sed & ipsa spes anchorâ *iracundo* suâ destituitur. Etenim quam spem *spes praes-
ditur* gloriæ, ac beatitatis sempiternæ fovere potest, qui de via illius regia, patien- tia inquam exorbitat? Definitum siquidem in omnes est: *In pa-
tientia vestra possidebitis animas vestras.* Peroratum contra singulos. *Non potie-
ris, ni potiaris.* Edicatum exiit à summis Cæsaribus pugnandum, si triumphare volumus, terendum si coronam ob- tinere contendimus, perreptandum per viam crucis, si minimè fallacibus ad cœlestem patriam contendere ge- stimus orbitis. Quisquis huic edicto contranititur, quisquis aliam sectatur viam, is à meta securæ sempiternæque voluptratis; toto exerrabit empyreo.

VI. Quam spem nutritæ poterit illi- us felicitatis, qui ueste nuptiali desti- tutus; qui foribus peccatorum suo- rum tamquam deploide cooper- tus. Certum enim, atque infalli- bile est, quoniam: *nihil coinquinatum intrabit in regna cœlorum.* In dubium *Apoc. 21.17* etiā, nisi nos ex intimis medullis con- donaverimus injurias proximis no- stris, nec nobis fore condonandas. Si quidem & hic lege adamantina sanctum est. *Dimitte, & dimittemini.* Si non *Matth. 6.15* dimiseritis hominibus, nec Pater uester cœlestis dimittet vobis peccata uestra. Non spereris desuper jubilarium pec- catorum uestrorum, nisi vos pariter indulseritis erratis proximorum. Si pauca dimittitis, pauca vobis dimi- tentur, si multa, multa, si nihil, nihil.

Etsi

Etsi omnes sancti pro nobis mediatores sele interponerent, et si Mater Dei supplex advolveretur, non obtinebitis veniam, & gratiam. Etenim ut sapientissime argumentatur Ecclesiasticus: *Homo homini reservat iram, & a Deo querit medelam; in hominem sibi similem non habet misericordiam, & de peccatis suis deprecabitur, quis exorabit pro peccatis ejus?* Homo cum sit contemptibilissimae naturae, carne mortali, fragili, infirma constans, & is, cui indignatur, aequalis omnino conditionis cum ipso; interim a Deo maximo, potentissimo, sanctissimo presumit veniam exorare, quis celestium spirituum protam nefario, scelesto, ingratu audeat preces Deo offerre? quis exposcere, quatenus ipsum noxis eximat, erga immisericordem misericors esse velit, erga furibundum mitem se ostendat, & impunitatem neganti proximo, jubilarium indulget. Hoc planè in cassum sibi quispiam pollicetur, & occinit; hoc frustra sibi a suis Patronis iracundus appromittit. Indignum enim est illi veniam exorare, qui in ultionem alterius minus forsitan rei assurgit. Indignum pro eo supplices manus tendere, qui in jugulum alterius digitos strigunt. Indignum gladium furoris domini ab eo avertere, qui suum in alterius caput vibrat. Indignum & infandum sanguinem Christi interponere pro eo, qui proximi sitit, aut jam libavit.

Si Domino cuiquam servus suus, villicus suus, centenos nummos aureos deberet, qui alteri unum, aut alterum credidisset, & ille servo huic mandaret, quatenus illos nummos in sui gratiam remitteret debitori suo adjecta stipula-

tione, se illi in duplo concessurum; immo totum ereditum remissurum; & is posthabito Domini sui imperio debitorum illum suum in vincula conjiceret, aut in ergastulum compingeret; An quisquam pro illo interveniret? An ullus è manibus furoris ipsius elibera-re adniteretur? An quispiam miseriis ipsius indoleret? Nemo sanè.

Planè hanc versuram nobiscum facere, aut potius permittere intendit Dominus noster. Nos illi obærati sumus multis nominibus, nec sumus solvendo, et si millies nos ei in servos perpetuos devoveremus. Quid facit ipse? Ecce suggredit medium leve, & facile: *Dimitte, & dimittemini.* Quisque verstrum habet quidpiam debiti apud proximum suum; (nemo enim est, qui vel in fama minimum per suspicionem aliorum, aut etiam judicia temeraria Iesus non sit,) remittite vos hoc minimum vestrum proximo, & ego cedam meo. Si itaq; non dimittimus, si ad tam rationabilem, tam sanctam, tam utilem versuram non descendimus; si minima non condonamus, quomodo nobis majora, & graviora condonabit. *Si non dimiseritis hominibus, nec Pater vester celestis dimittet vobis peccata vestra.* Nulla vobis superest spes gratiæ, nulla indulgentiæ.

VII. Replico tertio, quid spei, aut fiduciæ superesse potest, quum ipse vivorum, ac mortuorum Judex pridem in ejusmodi damnationis fulmen detorserit, dicens: *Omnis qui irascitur fratri suo reus erit iudicio. Qui autem dixerit raca, reus erit concilio. Qui autem dixerit fatue, reus erit gehenna ignis.* Hoc est; quisquis citra

Nnn cau-

causam rationabilem stomachatus fu-
erit, quisquis non ad correptionem al-
terius, sed ad confusionem ipsius, & a-
nimō vindicta fatuum proclamaverit,
reus erit judicii, reus mortis, & aeternæ
damnationis suppicio; reus erit tophet
id est gehennalis incendij. A quo ful-
mine ne se quispiam securum existi-
met, adjectit *omnis* sive princeps, sive
subditus, sive vir, sive uxor, sive juvenis
sive senex obnoxius erit flammis infer-
nalibus. Quem itaque terrorem nobis
ea incutere non debeant, qui toties in-
flammamus citra causam, qui alios
non tantum fatuos, sed perjuros, vene-
ficos, sacrilegos proclamamus, qui in
fermento iracundiae totis noctibus,
immo mensibus decumbimus: Si enim
ob minora exaltuantis animi argu-
menta, tam feralis posita est sententia;
quaenam nos manet spes, immo quan-
ta nos condemnatio manet, qui alii
gravissima imprecamur, qui despui-
mus, ac calumniamur ceteros, qui à
verbis ad verbera in furore procedi-
mus. Dico his, si vel mare rubrum
subeant cum Pharaone, si vel sanguinem
fundant, naufragatuos.

*Sapricii &
Nicephori:
historia
Baron. tom.
3. An. D.
260. 1. 32.*

VIII Perspicuum ac summe tragi-
cum in hanc rem exemplum, quod
perinde ac Pharoni respiciamus in Sa-
pricio sacerdote Ecclesiastica propo-
nit historia. Erat hic tam arcte præ-
nobili viro Nicephoro fœderatus, ut
alter in alterum transisse videretur.
Verum ut res cunctæ, & ipsæ ami-
citiae mortalium mortales, & nihil tam
firmum, quod virtu temporum non
debilitetur; nihil tam serenum, quod
identidem nubium sifario non obdu-
catur; nihil tam arcte fasciatum, quod

non solvatur: haud dispari ratione
necessitudini istorum evenit. Ruptus
est funiculus triplex, intercessit nescio
quidpiam simultatis, jacta est scintilla,
à verbo unico minus consideratè pro-
lato incendium paritura, nec sanguini-
nis profluvio extinguendum. Rapitur
interim Sapricius sacerdita ex causa, ut
testis Christi, torquetur, crucia-
tur, in catasta extenditur; ferrum, &
ignes superat, vitam ipsam volens, lu-
bensque oppignorat martyrio, & quasi
jam victor ad agenem contendit. Au-
dit hæc Nicephorus, & memor illius
in se aversionis illico accurrit, advol-
vitur, veniam exorat, pretia redemp-
tionis interponit. Sed allitæ ad hanc
durissimam petram voces, ne quidem
echonem reddidere. Progreditur in-
terim cum scenico Martyre, precepsque
iterat, quin & lachrymis ferrea inten-
tat emollire præcordia. At actum a-
git, explodit, protruditque, belluini
prostratum calcibus. Quid ad hæc
æther? Destinatam Sapricio palmarum
subtrahit, Nicephoroque pollucet.
Perjurat ille Christum Deum, hic pro-
palam confitetur; ille evadit mancipi-
um mundi, & diaboli, hic servus
Christi, & inquiline cœli; ille aeterna
morte momentaneæ vitæ spatiū
mercatus est; hic gloria morte vitam
sine fine permansuram.

Hæc fabula vobiscum luditur o sto-
machosi, qui ne quidem cum suppli-
cibus redire in gratiam, aut depreca-
tes noxae eximere vultis. Illi in sua
mansuetudine terram promissionis
possidebunt, à qua vos in furore ve-
stro obstinatos, aeternum exululabitis
esse proscriptos, & si unam jam cum
Sa-

Saprio in aditis cœlorum plantam
fixisti, in orcum deturbabimini.
Eapropter pie sanctèque moneret
Dominus: *Esto consentiens adversario
tuo, dum es in via cum eo, ne forte tradat
te adversarius judici, & judex tradat te
ministris, & mittaris in carcerem.* Ne dif-
feras ad agonem, in quo tibi cum aliis
luctandum hostibus erit, remitte dum
in tua est potestate priusquam citeris,
& compareas ante tribunal severissi-
mum Iudicis, ne perdas causam animæ
tuæ. Imitare homines prudentes, &
versatos, qui controversias suas ante
curiam malunt componere, quam du-
bia, & aincipiti aleæ committere. No-
runt enim si ipsis res decidatur Areo-
pagiticis, identidem se, & pecunia, &
temporis, & famæ subire dispendia. Ne
tibi idem eveniat *esto consentiens ad-
versario tuo, indulge, remitte noxam,*
ne mittaris cum hodierno servo ne-
quam in carcerem, & *extremo plecta-
ris suppicio.*

§. III.
Fides subversio in ira.

Iracundia
fidem em-
nullat.

lob.

Sap. 8.

IX. In aliis vitiis id evenit, ut sub-
lata Spe, & Charitate fidei minimum
fundamentum sublstat. At vero ira-
cundia & ipsum subruit, atque perver-
tit. Etenim fide salvifica certum est,
cuncta in numero, pondere, ac men-
sura, à divina providentia esse perpen-
sa, librataq; & altissimo ipsius, sapien-
tissimoque consilio cuncta gubernari.
Ipse enim est, qui præfigit terminos
tumentibus fluctibus maris, di-
cens: *Vsque huc venies, & non procedes
amplius, & hic confringes tumentes fluctus
tuos.* Ipse est, qui attingit à fine ad fi-

nem fortiter, & disponit omnia sua-
viter, infimam per media, media per sum-
ma, ad suos fines cuncta perducens.
Ipse, ut ait Isaías Vates generans lucem,
& faciens tenebras, faciens pacem & cre-
ans malum. Ipse est, qui capillos capi-
tis nostri in numerato habet, & circa
cujus imperium capillus de capite no-
stro perire nequit. Ipse est, sine cuius
permissione, nec passerculus unus in
terram decidit. Ipse ut olim Israelitas
in prodigiis, & portentis per mare ru-
brum transduxit in terram promissio-
nis: ita etiamnum quotidie per medios
fluctus, per tumentes procellas, per
brevia, & sirtes, per prosperos & ad-
versos casus ad portum æternæ felici-
tatis deducit.

Id quum ita sit, vos ego auditores
Iudices appello exurgite, dicite quid-
quamne fidei in eo vigere arbitramini,
qui casus sinistros tam adver-
fronte excepit, qui homines divosque
cœlites per omne nefas lacepsit, qui
bilem in proximum conceptam per
integra lustra non digerit, qui indies
Furiis immolat, & Ethnica velutis super-
stitione imbutus, credit fortunam, in-
fanam, cœcam, brutam, quæ omnia
susque deque vertat, nec quicquam
arbitretur, quo se vertat, applicet, ideo-
que indignatur, fremit, ringitur. Di-
cite hunc credit, à Deo cuncta pro-
venire, aut immitti, nec ipsum sine li-
centia sathanam posse quicquam no-
cere? Profectò si crederet eo dispo-
nente cuncta fieri ad pericitandam
ipsius patientiam, sedatis iratum fluctu-
bus sese ad mansuetudinem componeret,
omnia aspera illi levigaren-
tur in plana, fellea condirentur in dul-

Isa. 45.7.

Luc. 12.
Matth. 10.

cia, hortida transformarentur in amabilia.

Fides Ioseph Patriarchae.

Gen. 49.

X. Credidit Ioseph Patriarcha hanc divinam Providentiam, & hac fide motus fratribus gravissimam injuriam, odium scilicet peracerbum, homicidium intentatum, venditionem, & servitutem condonavit. Cum enim Patre defuncto reformidarent fratres ne pœnas illaræ sibi injuriæ ab iis repuleret, miserunt ad eum proxenetam, qui parentis nomine eum adjuraret, ne se vindicaret. Pater tuus præcepit nobis antegam moreretur, ut hac tibi verbi illius diceremus: obsecro ut obliviscaris sceleris fratrum tuorum, & peccati, atque malitia, quam exercuerunt in te. Quid ad hæc Iosephus? Nolite timere. Num dei possumus resistere voluntati? Vos cogitatis de me malum, sed deus vertit illud in bonum. Cur tantum geniti patris meministis? Habemus alium ingenitum, immortalem, inspetoret, gubernatoremque omnium, cuius inscrutabili directione cuncta sunt. Proinde ut illi in acceptis referre hanc tentationem debo; ita eundem in testem accipio, me bona fide vobiscum acturum, & ex animo remissurum omnia.

Exem. Job.

Job. 7. 22.

Creditur Job extremâ illâ tentatione à Numine probè conscient, & suâ aut exercente patientiâ, aut flagellante cordiam provenire, & hilari fronte, fortunis omnibus, ac prole viduatus, exclamavit: *Dominus dedit, dominus absulit, sicut domino placuit ita factum est, sic nomen domini benedictum.* Dominus fecit, non servus; Deus, non diabolus rapuit camelos; Cœlites, non Chaldæi abduxerè armenta; Dominus oppres-

fit, non ventus, Dominus locutus est contra me, non proximus: *Sicut domino placuit ita factum.*

Creditur rex David, & maledictis, *item Da-* ac improperiis in fuga sua, à facie Sa- *vid.* lomonis impetratus per Semei, inhibuit milites suos vindictam sitientes, di- cens: *Quid mihi, & vobis est filii Sarvia?* *Dimitte eum, ut maledicat, Dominus enim præcepit ei ut malediceret David.* Et quis est, qui audeat dicere, quare sic fecerit. *Quid canis instar lapidem pre-*

hensem, cum ipse fecerit, vel jecerit? *2. Reg. 16. 10.*

Quid in fulmen refulminem, cum ipse miserit? *Quid contra Boream buccas inflam, cum ipse fuscitaverit?* Ursus, si videat catulos suos à superiore fulmi- nis potentia prostratos, mittit fu- rores, quum non habeat, in quem den- tem figat. Subditus si à domino ipso corrigitur, sèpius in gratis reponit. Iam vero, cum deo permittente, id factum sit, quis ego sum, ut contradicam sermonibus ejus? *Dimitte ut maledicat. Dominus enim præcepit ei, &c.* Hanc patientiam in eo operata est, ac religionem, fides, ex qua maledictio- nem Semei, vocat dei mandatum, cui non sit resistendum. Equidem non era- Dei voluntas, ut Semei maledic- ret Davidi, sed erat Dei voluntas, ut da- vid patienter ferret maledictum. Et quis est qui audeat dicere, quare sic fecerit. Plus spectavit David suam hu- miliationem, quam deus intendebat, quâ culpam semei, quam permittebat.

Si itaque par in iracundo fides in- veniretur, nonne conciueret his sanctis dicens: *Dominus dedit, dominus præcepit ut malediceret. Sicut domino placuit, ita factum.* Verum id non faciat, nimis vesper-

vespertina est fides ipsius; si non, quod multis evenit, omnino illam ejuravit.

XI. De Porphyrio recenset socrates eum à nonnullis probis viris reprehensem, quodcum Iuliano, aliisque Ethnicis animam familiaritatem nutriret; quum præ immodica iracundia, (qua sepe velut æstu quopiam abripierebatur) id ferre nequiret; à Christians labaris animum, ad execrandos idolorum cultus transduxisse; stilumque ad sanctissimam dei religionem sacrilegâ contumaciâ violandam acuisse. Ita virtus cœca, ac impotente dominatione animi, simul mentem, fidem sanctissimam, Deumque perdidit; ac propudiosissimam vitam suam, exitu plane funesto conclusit.

De alio monumentis S. Augustini, & aliorum celebratum est, eum importunitate muscarum victimum in Manichæorū hæresim prolapsum, & diabolū conditorem muscarum, vermium, immo ferarum omnium professum esse.

Et quid aliud sonat professio fidei aliorum efferatorum, quando dicunt, an deus non est in cœlis, qui vindicet? an non infernus, qui absorbeat? non est diabolus qui rapiat, non est providentia, non est justitia. Dicite an non hoc sit publice fidem ejurasse vel in Atheismum vel Paganismum prolaplos esse?

Unde liquidum evadit, vel explicitè, vel implicitè minimum eos fidem ejurare, qui iniquè efferantur. Liquidum. Fidem, Spem, Charitatem in felleo naufragari peccore.

Quapropter Auditores mei si tantorum bonorum naufragium reformidamus, non sumus præcipites ad furo-

res. Caveamus ne iracundia præveniat rationem, secumque una voluntatem in præcepstrahat. Etenim dum perturbata mens judicium sanæ rationis exasperat, omne quod furor suggerit justum putat. Unum contrarium pro altero, falsum pro vero apprehendit, & furorem suum Themidem reputat. Caveamus, sicubi animum potentius pulsaverit, ne dentem figat, sed perinde ac viperam ocius de sinu excutiamus. Caveamus dico à furore, ne fide, spe, charitate frustremur. In rebus temporalibus tam cati, tam prudentes sumus, ut ad vitanda majora dispendia minora contemnamus. Nemo enim lucro unius nummi sibi damnum mercatur millenorum. Cur idem in spiritualibus non facimus, & ne fide, spe, charitate dei excidamus, vindictam, aut vanæ gloriæ sumum mittimus? Cur proximo non condonamus?

Hoc à nobis efflagitat sequester noster Christus Iesus, qui ut nos reconciliaret, ne mactari quidem recusavit. Ille eum in fine manū suam extendit in ligno, ut illam nobis in testimonium fæderis offerret, neve nostram dare detrectaremus? Ille, qui tanta egit apud Patrem pro nostrareconciliatione? & exauditus est pro sua reverētia, nihilne evinceat apud nos pro fratris reconciliatione? An Christi authoritas minoris erit pon deris quam apud Patrem? An apud nos minus dabimus precibus ipsius, quā hominibus cōcedere solemus?

Philemoni cuiuspiam servus erat, qui hero suo non pauca furatus aufugit; sed in fuga interceptus, et carceri mancipatus fuerat. Pro eo proxenetam scel interpolavit S. Paulus,

& his verbis Dominum ipsius convenit; *Obsecro te pro filio meo, quem genui in vinculis Onesimo, qui tibi aliquando inutius* *Philem. 11. 10.* *fuit. Si habes me solum, sus. ipe illum, sicut me, si autem aliquid nocuit tibi, aut debet hoc mibi imputa. Ego Paulus scripsi manu mea, ego reddam.* Quæ verba expendens S. Chrysostomus exclamat: *Quem lapidem ista non flecterent, non emollientur? Quam immanem licet belluam hæc in mansuetudinem non verterent? ipsumque humanissimè suscipere persuaderent?* *Scriptis hæc Paulus & perlausit: Eadem Christus, ea-*

dem Deus noster nobis inculcat: *Mibi vindictam ego retribuam. Dimitte & dimittemini.* Mihi dona hanc injuriam ego reddam; mihi imputa, satis faciam. Hancne illi gratiam facere recusabimus? Non obtinebit à nobis Deus noster, quod Paulus ab alio sibi simili? Demus, demus hoc illi, quatenus maijore erga illa fide ac spe ferri possimus, & compressis exacerbati animi commotionibus arctius invicem complectamur.

Amen.

CONCIO LI.

IN DOMINICA XXII. POST PENTECOSTEN.

Reddite quæ sunt Cæsar, Cæsari; & quæ sunt Dei, Deo. Matth. 22.

ARGUMENTUM.

NUMISMA CENSUS, NUMINI PENDENDUM,
AD LYDIUM LAPIDEM PROBATUR.

I.

Allit me, num toties latrent canes, quoties hoc tempore canina hæc vox, ac litera auditur: *Reddite Reddite.* Multiplicant illam pro Cæsaris parte Oeconomi, Thesaurarii, Notarii; iterant eandem Ecclesiastæ, quin & ipsa Conscientia à parte Numinis: *Reddite, Reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari &c.*

Tradit Aelianus furum quempiam

in tempesta nocte templum Aesculapii *Aelian. 7.* Athenis effregisse, atque inde pretiosissima quæq; alportasse. Notavit id canis *c. 13. his animal.* in vicinia, qui tamdiu latrando furem infecurus; quoad scelus suum propterea fassus esset, pœnasque meritas dedisset. Ad eundem prope modum, (si tamen prorsus nondum obsurdimus) nos ipsa incessanter allatrat, atque infestat conscientia: *Reddite Reddite, quæ sunt Dei deo.* Reddite Numisma census. *Quodnam illud, quod Deo reddere obstringimur?*

P AR-